

**รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก
ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์**
**Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in
Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan
Province**

วิภาวณี เพือกบัวขาว^{1*}, ฤกษ์ชัย วงศ์², บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย³, และ จริยา รัชตโสตร์⁴
**Wipavane Phueakbouakhao^{1*}, Krit Chaiwong², Bundidpong Srimnouy³,
and Jariya Rattasote⁴**

^{1*}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; Faculty of Humanities and Social Sciences, Thailand.

²คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; Faculty of Engineering and Industrial Technology, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand.

³สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; Institute for the Research and Promotion Arts and Culture, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand.

⁴คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : wipavane.phu@mail.pbru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.33

Received : April 19, 2025; Revised : May 19, 2025; Accepted : May 21, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ และ 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในตำบลวังก้ง อำเภอบางคนที และตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Srimnouy, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทูทางสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบรรทัดฐานทางสังคม ส่วนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก พบว่า ได้ผลิตภัณฑ์ “คึกก็ตัวนอนไส้สับปะรด” สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ “CILN Model” ประกอบด้วย ความร่วมมือของชุมชน (C = Cooperation) การสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน (I= Identity) การมีผู้นำที่เข้มแข็ง (L = Leadership) และการสร้างภาคีเครือข่าย (N=Network) ซึ่งรูปแบบได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาทุนทางสังคม, เศรษฐกิจฐานราก, วิสาหกิจชุมชน, การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Abstract

The objectives of this study were to: 1) analyze social capital to strengthen the grassroots economy, 2) develop pineapple products and packaging for commercial purposes to strengthen the grassroots economy, and 3) create the model of social capital development to strengthen the grassroots economy in the pineapple processing community enterprise group in Prachuap Khiri Khan Province. The sample group used in the research consisted of members of the pineapple processing community enterprise groups in Wang Pong Subdistrict, Pran Buri District, and Hat Kham Subdistrict, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province, 15 people from each group, totaling 30 people. Five experts examined and approved the model. The research tools included a questionnaire, an in-depth interview form, and a model evaluation form. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows: 1) The opinion on social capital of the pineapple processing community enterprise group was overall at a high level. The aspect with the highest level of opinion was social norms, whereas the opinion on strength of the grassroots economy was overall at a high level. The area with the highest level of opinion was fair distribution of development, 2) The development of pineapple products and packaging for

Citation : วิภาณี เผือกบัวขาว, กฤษณ์ ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย, และ จริยา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

commercial purposes to strengthen the grassroots economy revealed that the product “Pineapple Filled Worm Cookies” was produced. The members were overall satisfied with the development of pineapple products and packaging for commercial purposes to strengthen the grassroots economy at a high level, and 3) The model for developing social capital to strengthen the grassroots economy in the pineapple processing community enterprise group in Prachuap Khiri Khan Province was “CILN Model”, consisting of community cooperation (C = Cooperation), creating a shared identity (I = Identity), having strong leaders (L = Leadership), and creating a network (N = Network). The model was evaluated by experts with an average score of 5.00, indicating that the model was appropriate, feasible, and could be utilized.

Keywords : Social Capital Development, Grass-root Economic, Community Enterprise, Development of Products

บทนำ (Introduction)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาของจังหวัดประจวบฯ (พ.ศ.2561-2564) มีพันธกิจผลักดันให้จังหวัดมีขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านการผลิต การแปรรูปสับปะรดสู่ตลาดโลก โดยดำเนินการส่งเสริมโครงการที่สำคัญได้แก่ 1) โครงการพัฒนาเส้นทางเพื่อการขนส่งสินค้าเกษตร มีการปรับปรุงถนนในพื้นที่ที่เป็นเส้นทางหลักการคมนาคมขนส่งไปยังพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้ได้รับความสะดวกในการขนส่งสินค้าเกษตรสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น และ 2) โครงการพัฒนาสับปะรดครบวงจร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาด้านการผลิตสับปะรดคุณภาพในพื้นที่ (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2559) สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ที่ได้ดำเนินการกำหนดแผนงานเพื่อพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนระบบการผลิตสับปะรด มะพร้าว และสินค้าเกษตร เพื่อการบริโภคและส่งออก พัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาดสับปะรด มะพร้าว ประมง ปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมให้ได้คุณภาพ เพื่อการบริโภคและการส่งออก โดยการจัดทำโครงการสำคัญในการพัฒนาจังหวัด ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร และ 2) โครงการยกระดับการผลิต การแปรรูป สินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมสู่ตลาดเศรษฐกิจดิจิทัล (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2566) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งในปัจจุบันพบว่าวิสาหกิจชุมชนได้มีการพัฒนาในการดำเนินงานในท้องถิ่น มีการนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ดั้งเดิมของบรรพบุรุษมาสร้างสินค้าและบริการเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับวิสาหกิจของตนเองเพื่อให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Srimnouy, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

“กลุ่มแปรรูปสับปะรด” เป็นวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อตั้งจากสมาชิกในชุมชนต้องการที่จะสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างโอกาสและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่าพื้นที่การเกษตรลดลงเนื่องจากประสบปัญหาปัจจัยการผลิตและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ประกอบกับพื้นที่ปลูกสับปะรดแซมในสวนไม้ผลยืนต้น โดยไม้ผลไม้ยืนต้นโตให้ผลผลิตได้และมีร่มเงา ทำให้เกษตรกรรื้อสับปะรดออก จากสับปะรดที่เกษตรกรปลูกในช่วงปลายปีเดิมมีฝนตกต่อเนื่อง ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโต ส่งผลให้ต้นสมบูรณ์ ประกอบกับสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกออกผลตามฤดูกาล เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยและมีปริมาณน้ำฝนกระจายตัวตลอดทั้งปี ในขณะที่ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเกษตรกรบางรายจึงดูแลรักษาลดลง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2566) ส่วนการตลาดมีการแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้สินค้าและบริการของกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปสับปะรดจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การสร้างเครือข่ายชุมชนในการดูแล ทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างผู้นำที่มีปัญหา มีแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและต้องสร้างให้ชุมชนเห็นคุณค่าในการดำเนินการพัฒนาสินค้าและบริการ ในทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดความผูกพันและความมั่นคงทางด้านอาหาร ดังนั้นการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้ ช่วยให้เกิดการสร้างคุณค่าและเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาเป็นคู่ความร่วมมือในการค้า ร่วมกันขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในเชิงพาณิชย์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทุนทางสังคมและแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจจากนักวิจัยและนักการศึกษา ดังนี้

Citation : วิภาณี ผ่องบัวขาว, กฤษณ์ ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย, และ จริยา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

สมบุญ จันทพงษ์ (2554 : 18-24) กล่าวว่า ทูทางสังคม หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม และเป็นสิ่งที่จะช่วยประสานกลมกลืนคนในสังคมเข้าไว้ด้วยกัน โดยคำนึงถึงความไว้วางใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมเกื้อหนุนกันและกัน บรรทัดฐานหรือระบบความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมในสังคมที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มและการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรวมไปถึงกลุ่มองค์กรและเครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชน การวัดทุนทางสังคมประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความไว้วางใจ (Trust) ปทัสถาน (Norms) และเครือข่าย (Networks)

สุชาติ ศรีสุวรรณภาพ และอิสริยา นิติพันธ์ประภาส (2546 อ้างถึงใน อรรถธรณ แสงสว่าง, 2563 : 96-97) กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. การพึ่งตัวเองทางเศรษฐกิจ คือ การที่ระบบเศรษฐกิจสามารถพึ่งตนเองในภาคการผลิตต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยการผลิตทั้งเงินทุน เทคโนโลยี และวัตถุดิบในประเทศอย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างตลาดภายในและภายนอกประเทศ โดยใช้ความร่วมมือพึ่งพา ต่างประเทศอย่างรอบคอบ เพื่อเกิดประโยชน์แก่ประเทศอย่างเต็มที่ จะช่วยให้เศรษฐกิจประเทศไทย พัฒนาได้อย่างมั่นคง การพึ่งพาตนเองด้านการผลิตสามารถวัดได้จากการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าทุนจากต่างประเทศ และดุลการค้าจะเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยในการพึ่งตนเองทั้งในด้านการผลิตและด้านการตลาด

2. มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ คือ การสร้างขีดความสามารถของระบบเศรษฐกิจในการรองรับ จัดการ หรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ ทั้งนี้ระดับภูมิคุ้มกันสามารถวัดได้จาก หนึ่ง การเปิดประเทศซึ่งจะแสดงถึงความเสี่ยงของการพึ่งพิงการค้าระหว่างประเทศ สอง ดุลการค้าที่แสดงฐานะการเงินของรัฐบาล และสาม หนี้ต่างประเทศ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อถือในฐานะการเงินของประเทศ

3. การปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลก คือ การสร้างสมรรถนะในการแข่งขันให้ทันต่อภาวะการณ์โลกที่ไร้พรมแดน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก็คือ การปรับตัวทางการผลิต การค้าระหว่างประเทศ และการปรับตัวทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และตัวชี้วัดขีดความสามารถและความรวดเร็วของการปรับตัว ได้แก่ ส่วนแบ่งการตลาดสินค้าออกของไทยในตลาดโลก ส่วนตัวชี้วัดความสำเร็จในการปรับตัวหรือขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการวิจัย และพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตรวม

4. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การที่เศรษฐกิจมีความมั่นคงและสามารถดำเนินอยู่ได้โดยอาศัยกลไกกระบวนการทางเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้อง สมดุล และมีเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้มีการจ้างงานเต็มที่ มีเสถียรภาพด้านราคา ด้านการเงิน และด้านการค้า

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Siamnoui, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

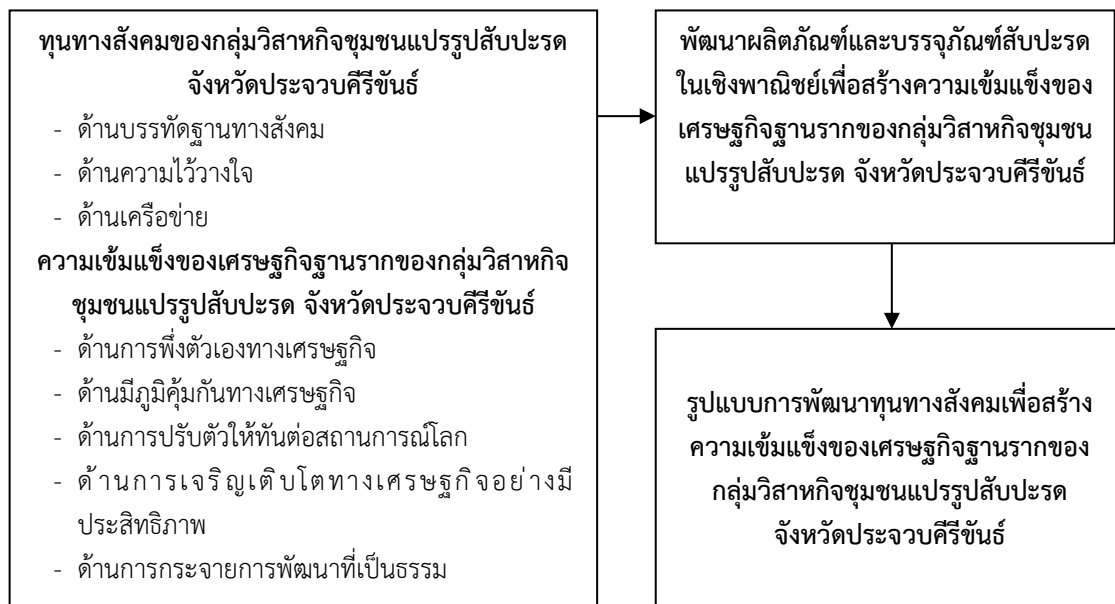
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

ระหว่างประเทศ การวัดการเจริญเติบโตจะวัดได้จากอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ ส่วนเสถียรภาพภายใน
วัดได้จากอัตราเงินเฟ้อ และเสถียรภาพภายนอกวัดจากดุลบัญชีเดินสะพัด

5. การกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม คือ การกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยวัดได้จากการกระจายรายได้และ
ช่องว่างความแตกต่างของสัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจน และการวัดความไม่เท่าเทียม
ของการพัฒนาจะการใช้การเปรียบเทียบการกระจายผลตอบแทนในแต่ละสาขาการผลิต

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการสังเคราะห์จากแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน และข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นกรอบ
แนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี ทั้ง
ระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative
Research) เข้าด้วยกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและ

Citation : วิกานี ผ่องบัวขาว, ฤกษ์ชัย ไขว้วงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอานวย, และ จริญญา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการ
ปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในตำบลวังก้ง อำเภอบราญบุรี จำนวน 15 คน และตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาลิทธิภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในตำบลวังก้ง อำเภอบราญบุรี จำนวน 15 คน และตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยร่วมกันพัฒนาลิทธิภัณฑ์สับปะรด พัฒนابรรจุภัณฑ์สับปะรด ซึ่งมีคณะผู้วิจัยให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาลิทธิภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ จำนวน 2 รอบ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ดังกล่าว ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในตำบลวังก้ง อำเภอบราญบุรี จำนวน 15 คน และตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อได้รูปแบบแล้วให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ดังกล่าว ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ พร้อมทั้งนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ และรับรองรูปแบบ

จากขั้นตอนที่ 1-3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึงมีความคิดเห็น/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึงมีความคิดเห็น/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึงมีความคิดเห็น/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึงมีความคิดเห็น/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึงมีความคิดเห็น/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

การนำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย 3 ขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Srimnony, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วย ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ทุนทางสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทุนทางสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม

ทุนทางสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	4.21	0.33	มากที่สุด	1
2. ด้านความไว้วางใจ	4.19	0.31	มาก	2
3. ด้านเครือข่าย	4.14	0.32	มาก	3
รวม	4.18	0.28	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทุนทางสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (= 4.18, S.D.= 0.28)

2. ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม

ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านการพึ่งตัวเองทางเศรษฐกิจ	4.20	0.24	มาก	2
2. ด้านมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ	4.20	0.40	มาก	3
3. ด้านการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลก	4.12	0.33	มาก	5
4. ด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.25	มาก	4
5. ด้านการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม	4.27	0.35	มากที่สุด	1
รวม	4.19	0.24	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (= 4.19, S.D.= 0.24)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุปได้ว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดมีการปรับตัวเพื่อสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งทางสังคมที่อาจเกิดขึ้น และด้านสิ่งแวดล้อม มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องการค้าและการที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค มีการจัดหมวดหมู่กิจกรรมในภาคเศรษฐกิจที่ยั่งยืนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเป็นหลัก ส่วนภาครัฐมีบทบาทในการชี้ทิศทางและสร้าง

Citation : วิกานี ผ่องบัวขาว, กฤษณ์ ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอานวย, และ จริยา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

แรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนในกิจกรรมและพื้นที่เป้าหมาย รวมถึงจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กล่าวไว้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดเป็นการรวมตัวกันของผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่สนใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกัน โดยการนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการเกื้อหนุนพึ่งพากันเพื่อให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า “ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย มีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำพากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามกระแสสังคมได้ อีกทั้งสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดสามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน” ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลว่า “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม มีบทบาทในการบริหารจัดการกลุ่ม กระจายรายได้ให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่อง จัดสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรมเพื่อสมาชิกได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เน้นความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงดำเนินงานที่ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของสมาชิกเป็นสำคัญ”

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากพบว่า การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสับปะรดด้วยการแปรรูปช่วยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และแนวสร้างสรรค์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มด้านบรรจุภัณฑ์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดเพื่อลดปัญหาและผลกระทบจากภาวะล้นตลาดและราคาตกต่ำ ทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งเดิมนั้นได้นำสับปะรดที่ล้นตลาดนำมาแปรรูปเป็นสับปะรดกวน และนำไปจำหน่ายในท้องตลาด เมื่อได้ดำเนินการจัดทำเวทีประชาคมพบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการสร้างรายได้เพิ่ม ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ใหม่ และต้องการใช้วัตถุดิบในการผลิตที่สามารถหาได้ในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนของผลิตภัณฑ์ในอนาคต จึงมีการพัฒนาต่อยอดลักษณะการผลิตมีทั้งแบบผลิตเองในครัวเรือน และรวมตัวกันผลิตเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับความรู้จากการอบรม เช่น ด้านปริมาณความหวาน ด้านปริมาณการผลิตและสูตรในการผลิต

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Srimnouy, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

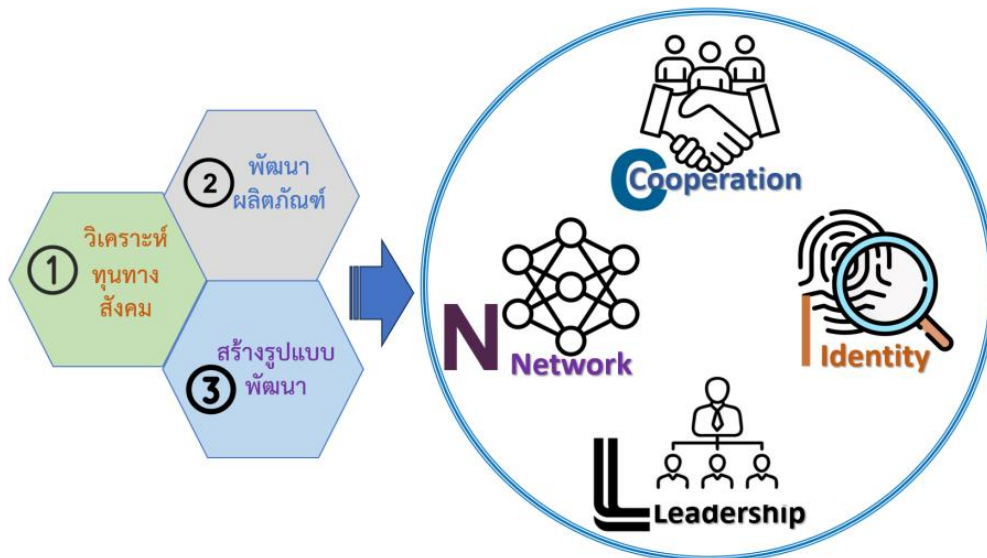

ภาพที่ 2 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ “คึกก็ตัวหนอนไส้สับปะรด”
ที่มา : วิภาณี ผ่องบัวขาว และคณะ (2567 : 98)

ภายหลังจากพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนา ทูทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สังเคราะห์ได้รูปแบบ ดังนี้ “CILN Model” แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 “CILN Model”

ที่มา : วิภาณี ผ่องบัวขาว และคณะ (2567 : 104)

Citation : วิภาณี ผ่องบัวขาว, กฤษณ์ ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอานวย, และ จริยา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

จากรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “CILN Model” พบว่า

1. ความร่วมมือของชุมชน (C = Cooperation) หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในพื้นที่ระหว่างผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนตลอดทั้งชุมชนอื่นหรือหน่วยงานภายนอกชุมชน เป็นส่วนที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดและเป็นการประสานระหว่างชุมชนเพื่อการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ

2. การสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน (I= Identity) หมายถึง การสร้างให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชน และสร้างความเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกันให้เกิดขึ้น

3. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง (L =Leadership) หมายถึง การขับเคลื่อนชุมชนอย่างจริงจัง โดยมีเป็นผู้นำที่เข้มแข็งเข้ามาขับเคลื่อนโดยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานในชุมชน หรือผู้นำชุมชนโดยตำแหน่ง หรือผู้นำชุมชนที่เกิดจากการยอมรับของคนในชุมชนได้ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดได้

4. การสร้างภาคีเครือข่าย (N=Network) หมายถึง การสร้างความร่วมมือจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งอาจมาจากการมีส่วนร่วมจากหลายหน่วยงานตามความต้องการของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดและควรเป็นลักษณะที่ต่อเนื่องและชัดเจน

ความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “CILN Model” โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากนั้นนำรูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน รับรองรูปแบบการประเมิน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 แสดงว่ารูปแบบดังกล่าวความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ภาพรวมอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่ามีความร่วมมือร่วมใจในยามที่พบปัญหาหรืออุปสรรค ประธานและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบริหารงานอย่างโปร่งใส สุจริต ตรวจสอบได้ มีการแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่ม อย่างเป็นธรรม เปิดโอกาสให้สมาชิกมีบทบาทในการบริหารจัดการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ สามารถจัดหาปัจจัยการผลิตมีคุณภาพ ราคาถูก พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตที่มีอยู่ใน

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Srimnony, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>

ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ลูกหลาน ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความพร้อมทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการจัดตั้งกลุ่ม ทั้งยังร่วมกันทำงานด้วยความตั้งใจอย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้สามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ ณา จันทรสม (2565) กล่าวว่า การขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญควรมีองค์ประกอบของทุนทางสังคมที่สำคัญคือ การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนชุมชนอย่างจริงจัง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนที่เกิดจากความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันของคนในชุมชน รูปแบบของผลประโยชน์ต่างตอบแทนที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมจะได้รับต้องมีความชัดเจน การสร้างความร่วมมือและประสานความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชน ระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง และระหว่างชุมชนและชุมชนอื่น และการมีช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสัญญา สดประเสริฐ และคณะ (2563 : 7) กล่าวว่า ชุมชนที่มีขีดความสามารถในการจัดการปัญหาของตนเองได้ในระดับหนึ่ง ด้วยการมีผู้นำที่มีความสามารถ มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่าดั้งเดิม ศาสนา และเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งพาเอื้อเฟื้อกันและกัน โดยแต่ละชุมชนได้ใช้ศักยภาพของตนเองเข้าคลี่คลายและจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง ภายใต้ความร่วมมือและสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการสร้างรายได้เพิ่ม ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ใหม่ และต้องการใช้วัตถุดิบในการผลิตที่สามารถหาได้ในชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนของผลิตภัณฑ์ในอนาคต จึงมีการพัฒนาต่อยอดลักษณะการผลิตมีทั้งแบบผลิตเองในครัวเรือน และรวมตัวกันผลิตเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับความรู้จากการอบรม เช่น ด้านปริมาณความหวาน ด้านปริมาณการผลิตและสูตรในการผลิต ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ “คูกี้กั้วทวนอนไส้สับปะรด” ภายหลังจากพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สับปะรดในเชิงพาณิชย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านบรรจุภัณฑ์สับปะรด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ นำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้กระบวนการผลิตที่สะอาดและถูกสุขอนามัย สามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะ บรรจุภัณฑ์มีลักษณะที่สะอาด ปลอดภัย กะทัดรัด จัดจำได้ง่าย สวยงาม โดดเด่น ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการในการสร้างความอยู่รอดและความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับแนวคิดของคานัน (Khan, 2012) กล่าวว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยผู้ประกอบการจะใช้กระบวนการต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อนำเสนอสินค้าสู่ตลาด ผู้ประกอบการควรปรับโครงสร้างขององค์กรให้สามารถพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง สินค้าใหม่ทุกชิ้นจะผ่านขั้นตอนการออกแบบการผลิต และการวิเคราะห์ตลาดเป็นอย่างดี ส่วนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น

Citation : วิภาณี ผ่องบัวขาว, ฤกษ์ชัย ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย, และ จริยา รัชตโสถ์. (2568). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อ

สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 209 – 224. <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.33>

เครื่องบิน ยานยนต์ และเครื่องจักรจะมีกระบวนการพัฒนาสินค้า ที่ซับซ้อนกว่าสินค้าทั่วไป อีกทั้งการส่งมอบต้องใช้ระบบขององค์กรที่ซับซ้อนเพื่อจัดการกับกระบวนการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ วิชมนิ ยินยงพุทธกาล, กฤษณะ ชินสาร และสิริมา ชินสาร (2559) กล่าวว่า บรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดความสนใจก็คือ บรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม น่าสัมผัส สะอาด ถูกหลักอนามัย น่ารับประทาน ดังนั้นบรรจุภัณฑ์ที่ดีมีใช้เพียงดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคเท่านั้น แต่จะต้องยังสามารถช่วยถนอม ช่วยยืดอายุและป้องกัน คัมครองผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จากการซึมผ่านของอากาศ กลิ่น ความร้อน ความชื้น จากภายนอก อีกทั้งจะต้องสะดวกและเหมาะสมต่อการขนส่ง เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์ยังช่วยในการสนับสนุนและส่งเสริมการขาย เพราะถือเป็นสื่อโฆษณาที่สามารถช่วยเพิ่มกำไรได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้เรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรวิจิ บุญเลี้ยง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารับบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์แคบหมูนายแม่ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า จากการพัฒนารับบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์แคบหมูนายแม่และได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน พบว่าทั้งด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และด้านการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมาก

3. รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ “CILN Model” แสดงให้เห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากได้ ซึ่งจะเห็นได้จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาให้เกิดเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการเกษตร (2563) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนถือเป็นกลุ่มอาชีพลักษณะหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวบรวมผู้มีความรู้ ความชำนาญ และความสนใจที่มีด้านใดด้านหนึ่งในการผลิต แปรรูป เพื่อการจำหน่าย สร้างรายได้ให้กับชุมชน หากมีการพัฒนาเข้มแข็งก็จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยพงศ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นให้ครบวงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาดการผลิตอาหารและความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกัน สำหรับคนในพื้นที่อย่างพอเพียง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือธุรกิจของชุมชน และเชื่อมโยงกับระบบตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

Citation : Phueakbouakhao, W., Chaiwong, K., Siamnouv, B., & Rattasote, J. (2025). Model of Social Capital Development to Strengthen Grassroots Economy in Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 209 -224.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.33>
ผลิตและการตลาด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการเข้มงวดในมาตรฐานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สะอาด ปลอดภัย มีภาชนะ บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ทันสมัย น่าสนใจ สามารถดึงดูดใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อเป็นของฝาก ซึ่งจะเป็นการสร้างจุดแข็งและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาดูงาน เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยเน้นการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก

1.3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภค หรือสร้างความน่าสนใจ พร้อมทั้งวางแผนการตลาดทั้งในระดับชุมชนและระดับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อเพิ่มยอดขาย และจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดออฟไลน์และออนไลน์ อาทิ เพจเฟสบุ๊ก อินสตาแกรม ไลน์ออฟฟิเชียล เพื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้าในรูปแบบใหม่ ๆ มาปรับใช้เพื่อเพิ่มยอดขาย

1.4 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการประชุมวางแผน จัดทำตารางปฏิทินงานของกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสเศรษฐกิจและสังคม การจัดการกับความไม่แน่นอน เพื่อป้องกันหรือรู้จักการบริหารความเสี่ยง พร้อมทั้งข้อมูลจากอดีตมาเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.5 หน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในแต่ละด้าน เช่น ด้านนวัตกรรม ด้านการตลาด และด้านการลงทุน เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแข่งขันในตลาดระดับสากลได้ สามารถเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำปัจจัยดังกล่าวมาพัฒนาและต่อยอดให้เกิดการสร้าง ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดที่มีอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดหรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบหรือปรับใช้ให้ดีขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเชิงบูรณาการทั้งในแง่ขอบเขตและเนื้อหาสาระของการวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณดา จันทรสม. (2565). ทูทางสังคมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน.
<https://thaipublica.org/2022/11/nida-sustainable-move09/>
- พรวิจิ บุญเลี้ยง. (2561). การพัฒนาบรรทัดฐานของผลิตภัณฑ์แคบหมูนายแม่ จังหวัดลำปาง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยพงศ์. (2563). เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. <https://shorturl.asia/gAFKr>
- วิษณีย์ ยืนยงพุทธกาล, ฤชณะ ชินสาร, และ สิริมา ชินสาร. (2559). การออกแบบบรรทัดฐาน การทดสอบผู้บริโภคสำหรับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาได้และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
https://buuir.buu.ac.th/jspui/bitstream/1234567890/1860/1/2560_047.pdf
- วิภาวดี เผือกบัวขาว, ฤชณ ไชยวงศ์, บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนาจ, และ จริยา รัชตโสทธิ. (2567). รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สมบุรณ์ จันทรพงษ์. (2554). การสำรวจทุนทางสังคมของชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านมอญ ตำบลหน้าเมืองอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญา สดประเสริฐ, พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยพงศ์, พระครูปลัดประวิทย์ ทรัพย์อุไรรัตน์, และ พระครูใบฎีกาธีรยุทธ ภูโคกหาญ. (2563). กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในการพัฒนาศักยภาพทุนทางทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรมไทย. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. <https://shorturl.asia/G9fal>
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2559). แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. 2561–2564). สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน. สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.
- อรรณพ แสงว้าง. (2563). ทุนทางสังคมกับความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนย่านเยาวราช. *วารสารพัฒนาสังคม*, 22(2), 91–105.
- Khan, S. (2012). *Volatility, value relevance and predictive power of comprehensive income* [Doctoral dissertation, Massey University]. <http://hdl.handle.net/10179/4087>

